

Prometna signalizacija za označevanje parkirišč v predpisih in praksi

Aleš Merkun, dipl.inž.grad.

Mag. **Nina Verzolak Hrabar**, univ.dipl.inž.prom.

Uroš Brumec, dipl.inž.tehnol.prom.

DRI upravljanje investicij, Družba za razvoj infrastrukture, d.o.o.

Povzetek

Vsaka vožnja z motornim vozilom se konča s parkiranjem vozila. Ali je tukaj dovoljeno parkiranje? Ali je morda modra cona – kaj pravzaprav to pomeni? Ali je parkiranje časovno omejeno? Kako je s plačilom? Odgovore na vsa ta in podobna vprašanja mora podati jasna in nedvoumna prometna ureditev posameznega parkirišča.

Članek ne obravnava gradbene ureditve, temveč v ospredje postavi problematiko na področju označevanja parkirišč s prometno signalizacijo, predvsem z vertikalno prometno signalizacijo (prometnimi znaki).

Zakonodaje, ki ureja področje parkiranja, je relativno veliko, manjka pa konkretno tehnično navodilo, ki bi poenotilo rešitve v praksi. Največjo težavo namreč predstavlja uporaba različnih kombinacij prometnih znakov, zaradi katerih smo uporabniki parkirišč pogosto zmedeni. Problematiko zasledimo predvsem pri označevanju počivališč, pri označevanju kratkotrajnega oziroma časovno omejenega parkiranja, ter ne nazadnje že pri samem usmerjanju do parkirišč v urbanih središčih.

Članek podrobno predstavi posamezno problematiko.

Summary

Every drive by a vehicle ends by parking it. Is parking permitted on this place? Is this maybe a »blue zone« - what does it actually mean? Is parking time limited? And what about the payment? The answer to this and similar questions should be given by an explicit and unambiguous traffic signage of an individual parking lot. The paper does not discuss construction, but focuses on marking of parking spaces by traffic signalling, mostly on vertical traffic signs.

There is quite a lot of legislation regulating parking in general, but concrete technical instructions on how to standardise solutions in practice are missing. The biggest issue is the use of different combinations of traffic signs, which often causes confusion with the users. The issues are especially evident in marking of resting areas, short-term or time-limited parking and last but not least in directing users to the parking areas in city centres.

The paper presents the above issues in detail.

1 Uvod

Kaj je parkirišče? Po Zakonu o cestah je parkirišče prometna površina, ki je namenjena ustavljanju in parkiranju vozil. Lahko je urejeno ob vozišču ali pa kot ločena prometna površina, dostopna preko cestnega priključka (npr. parkirna hiša).

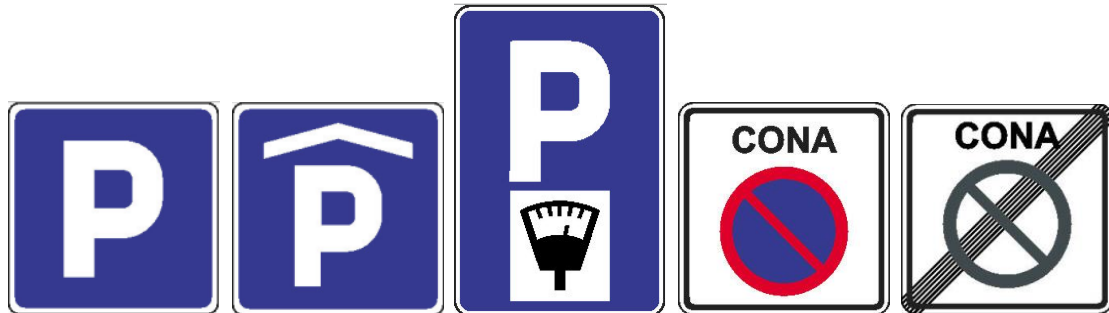
Parkirišča tudi ne smemo enačiti s počivališčem. Seveda ni postanka brez parkiranja, vendar je počivališče v osnovi servisna prometna površina, namenjena le kratkemu postanku udeležencev cestnega prometa in mora biti kot taka tudi označena s prometno signalizacijo.

Prav tako se v praksi zaradi pomanjkanja jasnih pravil pojavljajo različni načini označevanja trajanja in plačljivosti kratkotrajnega oziroma časovno omejenega parkiranja.

V mestnih središčih lahko zaradi pomanjkanja prostora ali prenasičenosti prometne signalizacije, usmerjanje do parkirišč predstavlja težavo, tako za načrtovalce prometne signalizacije kot posledično za uporabnike.

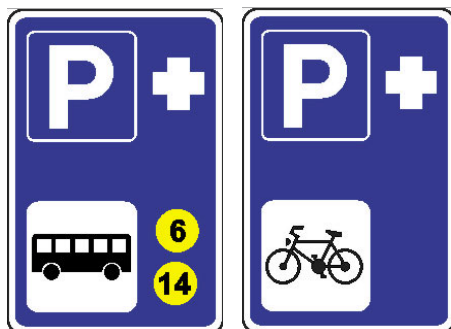
2 Prometna signalizacija za označevanje parkirišč

Prometno signalizacijo za označevanje površin, namenjenih parkiranju, določa Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na javnih cestah (v nadaljevanju pravilnik). Osnovni prometni znaki so III-35 »parkirni prostor«, III-36 »garaža«, III-37 »časovno omejeno parkiranje«, III-27 »območje kratkotrajnega parkiranja« in III-28 »konec območja kratkotrajnega parkiranja«.

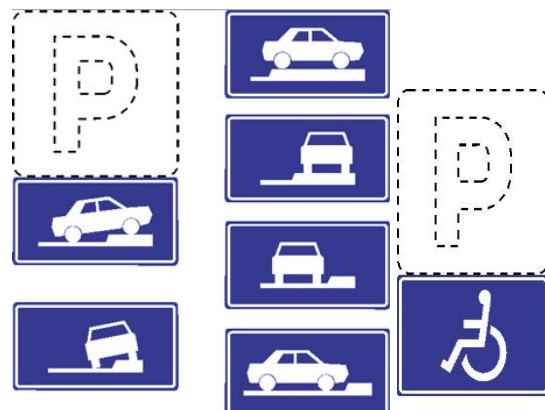
Slika 1: Osnovni prometni znaki (III-35, III-36, III-37, III-27 in III-28).

Med osnovne prometne znake lahko umestimo tudi prometna znaka III-58 in III-58.1 »parkiraj in se pelji«, ki označujeta bližino mesta ali mesto, kjer je parkirni prostor, na katerem vozniki lahko parkirajo vozilo in nadaljujejo svojo pot z vozili javnega prevoza potnikov ali izposojenim kolesom. Na znakih so lahko s simboli označene vrste vozil javnega prevoza potnikov in številke prog.

Slika 2: Parkiraj in se pelji (III-58, III-58.1).

K osnovnim prometnim znakom so v večini primerov dodane dopolnilne table, ki natančneje določajo pomen prometnega znaka, ki so mu dodane.

Slika 3: Z dopolnilnimi tablamami se obvešča o smeri oziroma načinu parkiranja.

Od leta 2000, ko se je med prometno signalizacija umestila tudi turistična in druga obvestilna signalizacija, se za vodenje do urejenih parkirišč v naseljih uporablja usmerjevalni lamelni sistem – znak VII-4.3.

Slika 4: Lamelni sistem v funkciji vodenja parkirišč.

3 Problematika

Problematiko na področju parkiranja oziroma označevanja parkirišč zasledimo predvsem pri označevanju počivališč, pri označevanju prečnih parkirišč ob vozišču, pri označevanju parkirišč javnih in zasebnih objektov, pri označevanju kratkotrajnega (časovno omejenega) in plačljivega parkiranja ter ne nazadnje že pri samem usmerjanju do parkirišč v naseljih. V nadaljevanju bo izpostavljena problematika parkiranja na območjih kratkotrajnega parkiranja (ti. modrih conah) in na počivališčih, kot primer dobre prakse pa bo opisan primer vodenja do parkirišča z vzpostavitvijo lamelnega sistema.

3.1 Modra cona

Kljub vsesplošni uporabi izraza »modra cona«, le tega dobesedno ne zasledimo v predpisih s področja cestnega prometa. Posredno izhaja iz napisa »CONA« na prometnem znaku III-27, ki je sicer poimenovan »območje kratkotrajnega parkiranja« in določila pravilnika, da se pasovi za parkiranje in parkirna mesta na vozišču v območju kratkotrajnega parkiranja označujejo z modro barvo. V skladu z Zakonom o pravilih cestnega prometa je v »modri coni« parkiranje časovno omejeno na največ 2 uri, voznik pa mora čas prihoda označiti na vidnem mestu.

V praksi zasledimo označitev »modrih con« večinoma s kombinacijo prometnih znakov III-27 »območje kratkotrajnega parkiranja« in dopolnilne table, ki določa časovno omejitev.

Slika 5: Območje kratkotrajnega parkiranja »modra cona«.

Za časovno omejeno parkiranje pa pravilnik dopušča uporabo še enega prometnega znaka, in sicer PZ III-37 »časovno omejeno parkiranje«. Lahko trdimo, da je tudi kratkotrajno parkiranje časovno omejeno, torej dejansko lahko uporabimo za isti namen dva znaka – PZ III-27 ali PZ III-37. Navedeno se dogaja tudi v praksi (Slika 7), ko občine v mestnih središčih uporabljajo različne kombinacije označevanja območja »modre cone«.

Slika 6: Časovno omejeno parkiranje (PZ III-37)

V praksi je »modra cona« ponekod plačljiva, drugod pa je uporabnikom prijaznejša – brezplačna. Dodatno zmedo med uporabniki parkirišč povzroča prikazan simbol parkirne ure na PZ III-37, saj asociira na obvezo po plačilu parkiranja. Ta prometni znak se je namreč do nedavnega uporabljal na parkiriščih, ki so bila plačljiva.

Za nedvoumno označitev časovne omejitve ter obveze po plačilu je nujna uporaba kombinacije osnovnih prometnih znakov z dopolnilnimi tablami. Natančneje bi bilo potrebno opredeliti uporabo in pomen obeh prometnih znakov za časovno omejeno parkiranje.

Slika 7: Različne kombinacije označevanja območja »modre cone«

3.2 Ali so počivališča tudi parkirišča?

Osnovni definiciji parkirišča in počivališča opredeljuje Zakon o cestah, in sicer:

- ▶ »parkirišče« je prometna površina, ki je namenjena ustavljanju in parkiranju vozil;
- ▶ »počivališče« je s posebno prometno signalizacijo označena servisna površina, namenjena kratkemu postanku udeležencev cestnega prometa.

Zakon o cestah določa tudi:

- ▶ na prometnih površinah počivališč zunaj vozišča javne ceste, ki so namenjene kratkemu postanku udeležencev cestnega prometa, je dovoljeno parkirati tovorna vozila najdlje za dvojni čas predpisanega počitka voznika ali za čas

prepovedi prometa. Voznik mora na notranji strani vetrobranskega stekla vidno označiti čas in datum začetka parkiranja. Parkiranje tovornega vozila brez nadzora voznika ali samo priklopnega vozila je na teh površinah prepovedano.

Pojem parkiranje opredeljuje Zakon o pravilih cestnega prometa:

- ▶ »parkiranje« je prekinitev vožnje iz katerega koli vzroka, razen ustavitve vozila ali prekinitve vožnje zaradi tega, da se je vozilo izognilo prometni nesreči ali ker je voznik ravnal v skladu s prometnimi pravili.

Slika 8: Počivališče (PZ III-94).

Iz definicij sledi, da je počivališče namenjeno kratkotrajnemu postanku udeležencev cestnega prometa. V praksi pa opažamo, da se počivališča velikokrat uporabljajo zgolj kot parkirišča in med drugim predstavljajo zbirna mesta dnevnih migrantov, kar običajno pomeni, da so vozila parkirana 8 ur in več. To ne moremo enačiti s kratkim postankom, kar je po definiciji namen počivališča. Po drugi strani pa so vsa počivališča opremljena s prometnimi znaki III-35 »parkirni prostor«, kjer parkiranje zakonsko ni časovno omejeno. Iz nakazanega primera izhaja potreba po uskladitvi zakonskih določil, podobno kot Zakon o cestah to že določa za tovorna vozila.

Slika 9: Počivališče, opremljeno s prometnimi znaki III-35 »parkirni prostor«

4 Usmerjanje do parkirišč v naseljih

Usmerjanje do parkirišča se skladno s pravilnikom v osnovi lahko izvede na način, da se prometnemu znaku III-35 oziroma III-36 doda dopolnilna tabla, na kateri je z ustreznim simbolom označena smer, v kateri se parkirni prostor oziroma garaža nahaja.

Potreba po učinkovitem usmerjanju do parkirišč je še posebej izrazita v mestnih središčih, kjer pa je najmanj prostora za postavitev prometne signalizacije in hkrati največ zahtev po usmerjanju tudi do drugih pomembnih objektov. Rešitev ponuja turistična in druga obvestilna signalizacija, natančneje usmerjevalne lamele, s katerimi se lahko usmerja do pomembnejših objektov v naselju.

Slika 10: Usmerjanje do parkirišč z osnovnimi prometnimi znaki

Kot primer dobre prakse lahko izpostavimo usmerjanje do parkirišča v Kobaridu, namenjenega daljšemu postanku praznih turističnih avtobusov. V samem centru Kobarida so se srečevali s problemom parkiranja avtobusov, ki v Kobaridu na ogled znamenitosti pripeljejo številne dnevne goste. Zato je Občina Kobarid skupaj z Medobčinsko redarsko službo uredila parkiranje praznih avtobusov za daljši čas ob obrtni coni in s prometno signalizacijo označila dostop do njih. S tem so voznikom avtobusov rešili problema parkiranja, domačinom ter vsem obiskovalcem pa zagotovili prijaznejše življenje in utrip kraja.

Slika 11: Usmerjanje do parkirišč z lamelami v Kobaridu

5 Zaključek

Izpostavljena problematika nakazuje, da so neenotne rešitve v praksi posledica pomanjkanja povsem jasnih zakonskih določil. Največ neenotnih rešitev je na področju označevanja modrih con oziroma kratkotrajnega parkiranja, zato bi bilo potrebno to področje tudi pravno enoznačno urediti. V praksi se deloma izkazuje tudi problematika (dolgotrajnega) parkiranja na počivališčih, ki ne služijo osnovnemu namenu kratkih postankov turistov. Predvsem počivališča ob državnih cestah velikokrat služijo parkiranju domačinov, ki se naprej na delo v oddaljen kraj odpeljejo z enim vozilom. V primeru velikega števila parkirnih prostorov in istočasno manjšega števila postankov turistov, takšen način parkiranja ni v ničemer problematičen. V obratnem primeru pa bi bilo morda potrebno razmišljati o dopolnitvi zakonodaje.

Literatura/viri

- Zakon o cestah (ZCes-1, Ur. l. RS št. 109/2010, 30. 12. 2010)
- Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPrPC, Ur. l. RS št. 109/2010, 30. 12. 2010)
- Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na javnih cestah (Ur. l. RS št. 46/2000, 31. 5. 2000)
- Zakon o varnosti cestnega prometa (ZVCP-1, Ur. l. RS št. 83/04 z dne 29. 7. 2004)
- PIARC Technical Committee C.1 - Safer road infrastructure (2012). Human factors in road design. Review of design standards in nine countries. PIARC Ref.: 2012R36EN, ISBN:978-2-84060-306-1
- PIARC Technical Committees meetings and proceedings of C.1 - Safer road infrastructure (2008-2011) and 3.2 - Design and Operations of Safer Road Infrastructure (2012-2015)
- Osebni arhiv (fotografije)